

Analiză

a Planului Național de Investiții și
Relansare Economică a Guvernului României¹

WWW.

MĂINE

SE DECIDE

AZI.RO

O analiză realizată de grupul ONG-urilor
măinesedecideazi.ro

¹ Planul Național de Investiții și Relansare Economică, Guvernul României, 01 iulie 2020

https://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/Planul_Na%C8%9Bional_de_Investi%C8%9Bii_%C8%99i_Relansare_Economic%C4%83.pdf

cuprins:

- 3 Considerații generale
- 5 Sector Mediu
- 11 Sector Energie
- 15 Sector Transport
- 16 Sector Turism
- 17 Linii roșii

CONSIDERAȚII GENERALE

CONTEXT EUROPEAN

- Planurile de redresare economică trebuie elaborate de Statele Membre ca precondiție pentru accesarea fondurilor disponibile prin noua Facilitate privind Redresarea și Reziliența sectorului economic în valoare de 560 miliarde euro.

- Aceste planuri trebuie să fie în concordanță cu „provocările și prioritățile identificate în semestrul european, cu programele naționale de reformă, planurile naționale de energie și climă, planurile teritoriale de tranziție justă și acordurile de parteneriat și programele operaționale aferente următoarei perioade de finanțare 2021-2027”².

- Regulamentul privind funcționarea noii Facilități de Finanțare este încă în stadiul negocierilor dintre Parlamentul European și Consiliu, adoptarea acestuia realizându-se abia în toamna acestui an. În cadrul acestui regulament vor fi stabilite forma și conținutul acestor planuri de redresare economică.

- Conform clarificărilor de la nivel european, o primă versiune a acestui regulament este așteptat să fie prezentată abia în Octombrie, împreună cu proiectul de buget național. Comisia Europeană³ va evalua planurile de recuperare și reziliență dezvoltate de statele

membre în termen de două luni de la depunere.

- Planul Național de Investiții și Redresare Economică (PNIRE) prezentat de Guvern în Iulie 2020 nu a fost supus procedurii de consultare publică, astfel că publicul și celelalte părți interesate nu au putut contribui în mod efectiv la elaborarea și identificarea priorităților de investiții.

- Conform ultimelor recomandări elaborate de Comisia Europeană ca răspuns în fața crizei provocate de COVID-19, investițiile trebuie direcționate cu prioritate către tranziția ecologică și digitală, în special în sectoarele privind transportul durabil, infrastructura de servicii digitale, producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient, precum și către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere.

- România s-a alăturat țărilor progresiste din Europa din grupul Green Growth, semnând în mai scrisoarea prin care acestea cereau ca Pactul Ecologic European să stea la baza planului de relansare economică post COVID. Citind planul Guvernului lansat 2 luni mai târziu înțelegem că a fost doar un exercițiu de imagine, o tradițională formă fără fond.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_949

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0523&from=EN>

CONTEXT NAȚIONAL

- PNIRE e concentrat pe recuperarea pierderilor economice și pe rezolvarea punctuală a unor probleme sociale.

- Lipsește integrarea cu Pactul Ecologic European⁴, Acordul de la Paris privind schimbările climatice⁵, noile strategii UE privind Biodiversitatea⁶ și de la Fermă la Consumator⁷, precum și cu Obiectivele globale de dezvoltare durabilă (ODD-uri)⁸.

- Este esențial ca obiectivele Pactului Ecologic European să ghideze redresarea economiei noastre. Investițiile suport trebuie să fie făcute în conformitate cu obiectivele climatice și de mediu ale Europei, astfel:

- a. cel puțin 50% din fonduri și alte forme de suport (facilități fiscale, expertiză, educație

- etc.) să fie direcționate către investiții verzi, afaceri locale și sustenabile.

- b. cel puțin 50% din fondurile europene care reprezintă un instrument de implementare a Pactului Ecologic European ar trebui să fie direcționate pentru climă, mediu și economie verde, iar pentru celelalte obiective ale Politicii de Coeziune, una dintre condițiile de eligibilitate este să fie susținută crearea de locuri de muncă verzi pe termen mediu și lung, care pot duce la dezvoltarea sustenabilă a afacerilor viitoare și a societății în ansamblu.

O astfel de abordare ar trebui să reiasă clar în capitolele 1.6 (Priorități de dezvoltare a României finanțate din fonduri europene în perioada 2021-2027) și 2 (Granturi, Scheme de garanții și programe de sprijin).

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en?fbclid=IwAR1WcjP2cpjYH3r4d7PfgVIZQEBhlf-02g60Zp2xnCybo-H3GZGEw2GSiyjA

⁵ <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>

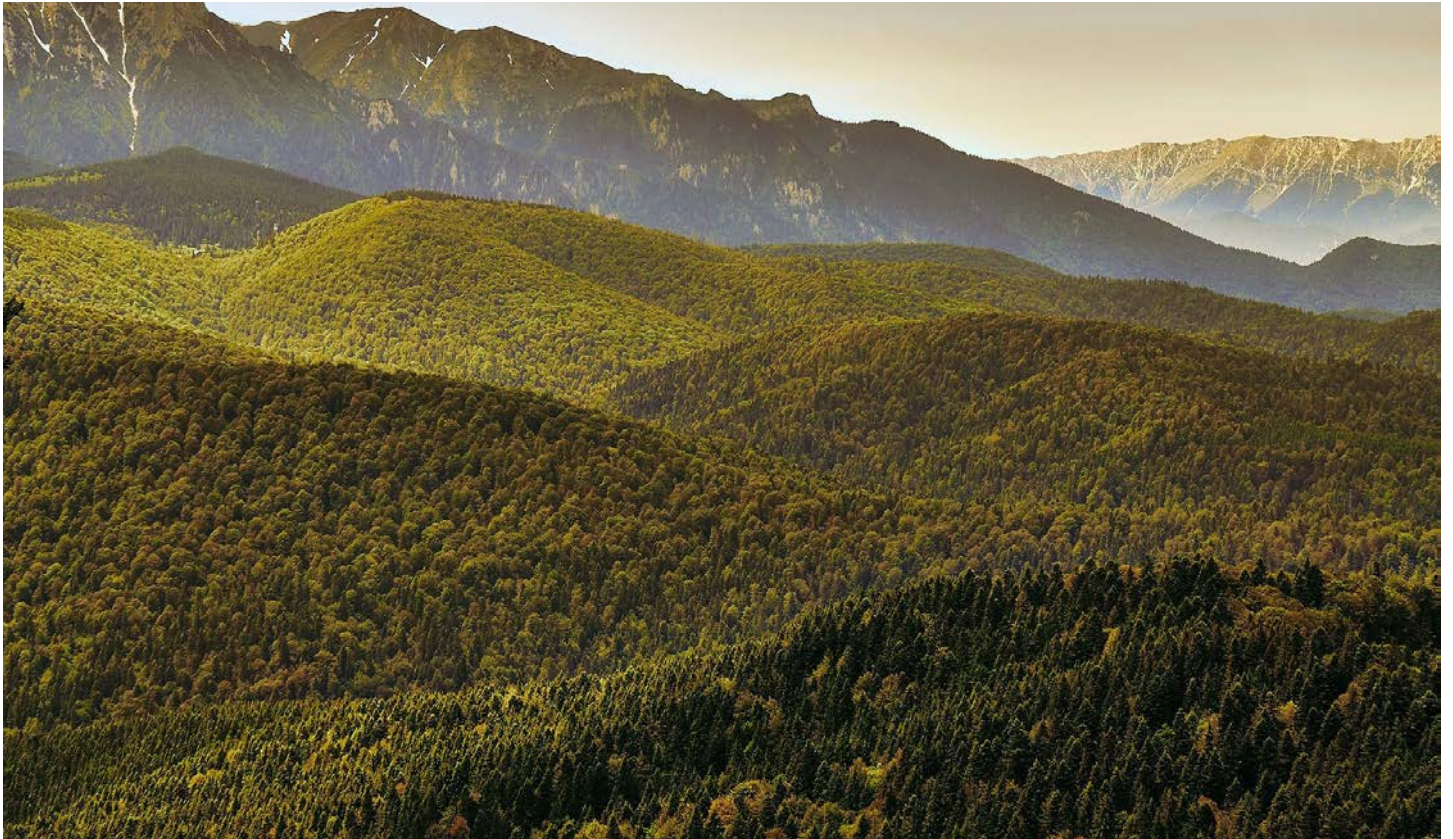
⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/EU-biodiversity-strategy-2030_en?fbclid=IwAR3ep5GuAS-2b89bJKklwiqzFLLwYNIF3GjCEUAsDjshAgFQWP-iagUF18

⁷ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12183-Farm-to-Fork-Strategy>

⁸ <https://sdgs.un.org/goals>

SECTOR MEDIU

CONSIDERAȚII GENERALE

Mediul e tratat extrem de superficial, continuând politica păguboasă pentru mediu de până acum, cu programul rabla, proiecte de hidrocentrale distructive pentru mediu și nefezabile, anveloparea blocurilor și susținerea termocentralelor pe cărbune.

Nu există nicio viziune despre importanța mediului în contextul crizei climatice (declarată oficial la nivelul Parlamentului UE) și a naturii, iar majoritatea măsurilor nici măcar nu vizează mediul, ci au o componentă tangențială de mediu.

Nu rezolvă nici măcar problemele de infringement declanșate de CE împotriva României pentru nerespectarea Directivelor europene pentru conservarea naturii și Regulamentului european privind comercializarea lemnului.

Nu are niciun obiectiv concret privind resursele naturale, bioeconomie, circularitate, managementul deșeurilor, calitatea aerului,

mobilitate, biodiversitate, arii naturale protejate, infrastructură verde, toate domenii care rezolvă și probleme grave de mediu, răspunde ambițiilor, obligațiilor și țăintelor asumate la nivelul UE și sunt și generatoare de dezvoltare durabilă.

Nu folosește deloc oportunitățile create de **European Green Deal** și Strategia Europeană pentru Biodiversitate.

Primul punct al European Green Deal se referă la biodiversitate și presupune: o nouă strategie de biodiversitate a UE (lansată deja), ținte clare pentru conservare (octombrie 2020), creșterea biodiversității în spațiile urbane (Green European Cities), reducerea drastică a pesticidelor și fertilizatorilor în agricultură, creșterea suprafețelor împădurite și a calității pădurilor, o nouă strategie forestieră europeană (toamna 2020), politici comerciale pentru protecția pădurilor planetei, politici sustenabile de utilizare a resurselor marine.

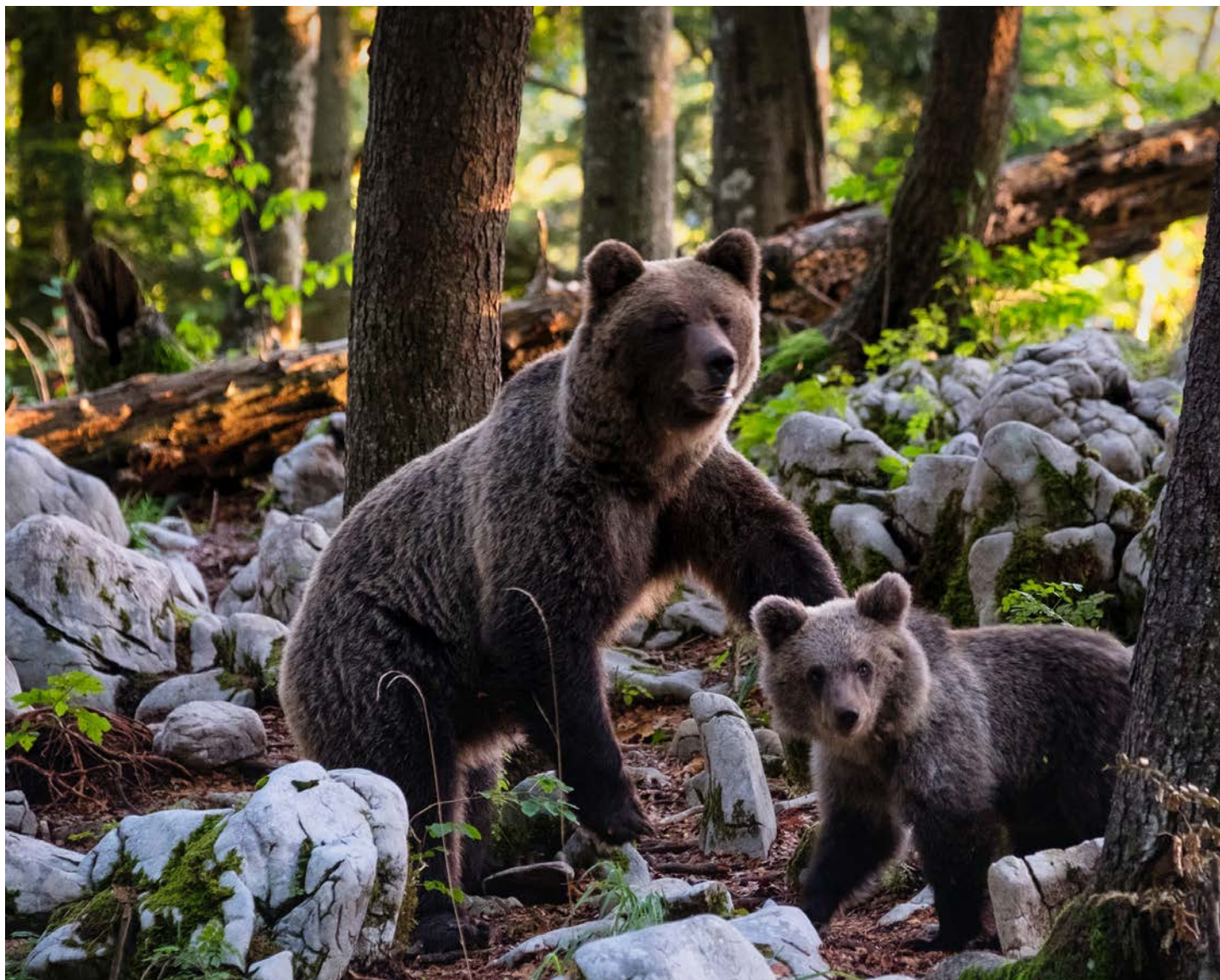
Strategia pentru biodiversitate a UE până în 2030 propune: 30% din suprafețele terestre și marine în arii naturale protejate (în România avem 23%); 10% din suprafețele terestre și marine strict protejate (în România avem 3%); stricta protecție a pădurilor primare (în România am pierdut 50% dintre acestea în ultimii 15 ani, iar momentan doar jumătate dintre cele existente sunt protejate); refacerea habitatelor degradate: agricultură organică și peisaje cu biodiversitate ridicată, protecția polenizatorilor, înjumătățirea pesticidelor, restaurarea a 25.000 km de râuri, plantarea a 3 miliarde de arbori. Pentru toate aceste măsuri a alocat un buget de 20 miliarde euro anual⁹.

România, una dintre țările UE cu cea mai mare biodiversitate (singura din UE cu 5 regiuni biogeografice, care are 2/3 din pădurile virgine ale UE și peste jumătate din populațiile europene

de carnivore mari), are o oportunitate uriașă de a-și stabili ținte clare de conservare și de a obține de la UE resursele necesare pentru aceasta.

Putem fi primii beneficiari din Europa ai fondurilor UE pentru conservare, lider european al conservării naturii în folosul tuturor, dar și ai celor pentru reconstrucție ecologică.

Trebuie să stabilim și să asumăm ca stat ce dorim să conservăm, atât din păduri (virgine, periurbane, din parcurile naționale și rezervațiile naturale, din lungul cursurilor de apă, de protecție a golului alpin), cât și din restul ecosistemelor și să facem o strategie de dezvoltare durabilă prin valorificarea durabilă a resurselor naturale regenerabile și a serviciilor ecosistemice oferite de valorile naturale, finanțată din resursele UE alocate pentru conservare¹⁰.

⁹ Spre comparație, până acum, investiția UE în rețeaua Natura 2000 a fost de 6 miliarde euro iar beneficiile sunt estimate la 2-300 miliarde euro.

¹⁰ Vezi măsurile propuse de noi pe platforma <https://mainesedecideazi.ro/sanatatea-mediului>

ANALIZA MĂSURILOR DE MEDIU

La capitolul 3.7 (pag. 142) se regăsesc grupate măsurile de mediu. Acestea corespund la 3, greșit denumite, obiective prost identificate, prost formulate și insuficiente. În ansamblu, măsurile propuse sunt lipsite de viziune și de convergență cu prioritățile asumate prin diverse planuri și politici internaționale și comunitare asumate de România, și cu strategiile și planurile sectoriale interne, acolo unde acestea există și sunt aprobate oficial.

Cele 11 măsuri nu sunt structurate în niciun fel, nici măcar conform "obiectivelor" enunțate. Le preluăm ca atare.

1. *Continuarea programelor Rabla și Rabla Plus. Cele două programe beneficiază de o alocare financiară cumulată în anul 2020 de 545 milioane de lei, contribuind atât la reducerea emisiilor din transporturi, cât și la relansarea industriei auto din România;*

Un exemplu tipic de folosire ineficientă a banilor din Fondul pentru Mediu, presupunând că tot de aici va fi finanțat programul. Înlocuirea parcului auto prin achiziția de automobile noi, cu norme de poluare mai stricte, nu asigură o reducere

netă a emisiilor dacă luăm în considerare durata de utilizare a noilor vehicule și procesul de producție al acestora, dar nici corelarea cu măsuri care să descurajeze înregistrarea de automobile second-hand poluante, importate. De asemenea, finanțarea achiziției de vehicule cu motoare cu combustie internă, prin programul Rabla, este de natură să perpetueze dependența de combustibilii fosili și să accentueze problema poluării aerului și a noxelor pentru care suntem deja în proceduri de infringement.

2. *Continuarea programului de dezvoltare a infrastructurii de reîncărcare a autovehiculelor electrice în România, atât în localități, cât și la nivelul autostrăzilor, drumurilor naționale și europene. Acesta beneficiază de o alocare financiară cumulată în anul 2020 de aproximativ 268 milioane de lei;*

3. *Continuarea programelor de dezvoltare a transportului „verde” prin finanțarea autobuzelor electrice/gnc în municipii și localități. Lansarea unei noi sesiuni în anul 2020 beneficiază de o alocare financiară cumulată de aproximativ 930 milioane de lei;*

Autobuzele GNC nu ar trebui să facă parte din acest program, întrucât funcționează pe bază de combustibil fosil.

4. *Lansarea programelor de creștere a eficienței energetice în clădiri publice și private în anul 2020, cu o alocare financiară cumulată de aproximativ 813 milioane de lei;*

Eficiența energetică este unul dintre domeniile prioritare prin Pactul Ecologic European. Măsura propusă acoperă 40.000 de locuințe din mediul urban și 5000 din mediul rural, dar nu sunt oferite detalii despre modul de selecție.

5. *Lansarea programului de creștere a eficienței energetice în iluminatul public stradal în anul 2020, cu o alocare financiară de aproximativ 384 milioane de lei;*

Ideal, eficiența energetică ar fi conectată cu autonomia / independența energetică. Ar fi fost interesant de văzut câte asemenea rețele autonome se pot instala și care este impactul. De asemenea, alocarea financiară este valabilă doar pentru anul 2020, în condițiile în care cu

siguranță nu pot fi reabilitate toate rețelele de iluminat și fără să existe o estimare a nevoii finale / totale.

6. *Realizarea programului de reducere a emisiilor prin creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de alimentare cu energie termică a localităților. Programul beneficiază de o alocare financiară în anul 2020 de 100 milioane de lei, din totalul de 400 milioane de lei care reprezintă contribuția din Fondul de mediu;*

Nu este clar dacă măsura se referă la rețeaua de distribuție / transport a agentului termic, sau la sistemul de producere al acestuia.

7. *Implementarea programului de creștere a eficienței energetice în complexurile de producere a energiei. Programul beneficiază de o alocare financiară în anul 2020 de 628 milioane de lei;*

Multe dintre sistemele centralizate funcționează pe combustibili fosili, inclusiv ilegal, și sunt extrem de poluante. Creșterea eficienței ar însemna trecerea acestora pe surse de energii verzi. Pentru aceasta este nevoie de investiții în creșterea capacității de producere a energiei verzi și de elaborarea și implementarea de planuri pentru tranziție de la energia fosilă la cea verde. În acest sens, nu sunt calculate nevoile de KW și de buget și, mai mult decât atât, Strategia Energetică Națională nu prevede o tranziție energetică de la combustibil fosili la energie verde. În prezentul plan nu există nicio țintă asumată pentru fotovoltaic, iar pentru eolian se prefigurează doar 600 MW onshore și offshore.

8. *Demararea programului de reducere a emisiilor prin împădurirea terenurilor în anul 2020, cu un buget de 59 milioane de lei;*

Niciun detaliu despre această măsură: număr de hectare, zone geografice, tipul de terenuri etc. La acest nivel general este în linie cu Strategia pentru Biodiversitate a UE care prevede plantarea a 3 miliarde de arbori până în 2030, însă fără o Strategie Națională de Împăduriri cu o Evaluare a Impactului asupra Mediului măsura nu înseamnă nimic. Tot acest proces, dacă ar fi început, va dura cel mai probabil dincolo de anul 2020 pentru care a fost calculată alocarea financiară, deci măsura este imposibil de implementat.

Să nu uităm, de asemenea, că reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră trebuie să se facă în primul rând prin renunțarea la arderea combustibililor fosili și să nu depindă exclusiv de împăduriri. Din păcate, nu există nici un asemenea plan asumat în Strategia Energetică Națională sau în Planul Național pentru Energie și Schimbări Climatice.

Apoi, plantarea de păduri aduce beneficii pe termen lung, nu imediat, iar acestea sunt dependente de foarte mulți factori: distribuția, structura, compoziția și administrarea lor, deci nu există nicio garanție că plantarea în sine va avea efecte pozitive în privința GES sau a biodiversității.

Ar fi de dorit și investiții în crearea de noi păduri în zonele deficitare (sudul și estul României), de-a lungul cursurilor de apă (păduri ripariene), sub formă de perdele forestiere de-a lungul căilor de transport, în vecinătatea terenurilor agricole, precum și în interiorul și vecinătatea marilor orașe (centuri verzi, spații verzi consistente) ca o măsură de regenerare urbană și „însănătoșire” a spațiilor urbane și a oamenilor care le utilizează.

9. Demararea programului de creștere a eficienței

energetice prin înlocuirea echipamentelor electrice și electronice uzate, cu unele mai performante din punct de vedere al consumului. Programul demarează în anul 2020 și beneficiază de o alocare financiară în anul 2020 de 30 milioane de lei;

O altă măsură marginală.

10. *Programul de finanțare a instalării panourilor fotovoltaice atât la gospodăriile racordate la rețeaua electrică, cât și la cele izolate. Programul beneficiază de o alocare financiară în anul 2020 de aproximativ 310 milioane de lei;*

Programul este în moarte clinică de aproape doi ani de zile. Până astăzi nu s-a instalat un singur KW, iar din cei aproximativ 26 000 de beneficiari înscriși au fost selectați sub 13 000.

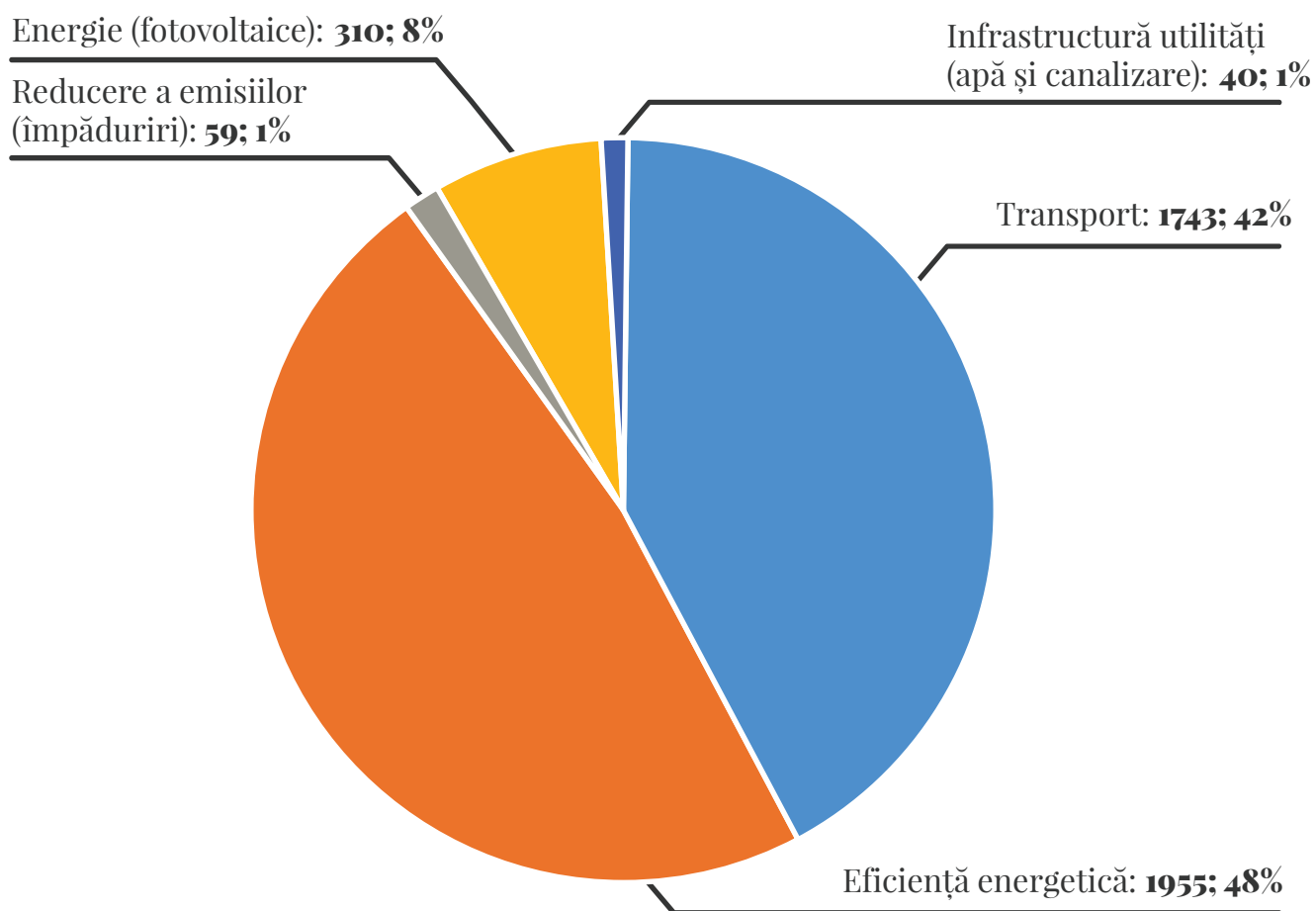
11. *Continuarea programului de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă, canalizare și stații de epurare în localități. Programul beneficiază de o alocare financiară în anul 2020 de 40 milioane de lei.*

Un program important din punct de vedere social și de mediu, dar ale cărui avantaje și eficiență depind enorm de modul de implementare: modul în care se fac captările de apă, stațiile de epurare, infrastructura asociată etc. Să nu uităm de infringementul pe micro-hidrocentrale (MHC) deschis împotriva României încă din 2015 și pe cel asupra tratamentului apelor urbane uzate din 2018.

Dacă ne uităm la modul în care sunt direcționate investițiile, ni se reconfirmă că, așa cum am spus, majoritatea măsurilor nici măcar nu vizează mediul, ci au o componentă tangențială de mediu.

Sector de investiție	Mii lei
Transport	1743
Eficiență energetică	1955
Reducere a emisiilor (împădurire)	59
Energie (fotovoltaice)	310
Infrastructură utilități (apă și canalizare)	40

- Transport
- Eficiență energetică
- Reducere a emisiilor (împăduriri)
- Energie (fotovoltaice)
- Infrastructură utilități (apă și canalizare)

SECTOR ENERGIE

CONSIDERAȚII GENERALE

În ultimul raport lansat de BloombergNEF¹¹ la începutul lunii iulie este analizat potențialul tranziției energetice în țări precum Polonia, Bulgaria, Cehia și România. Pentru că energia produsă din cărbune nu mai este deloc rentabilă economic, atât dinamicile pieței, cât și forțele politice pun în centrul sistemului energetic european sursele de energie curate și rentabile economic.

- Astfel, în **scenariul costului cel mai scăzut**, proporția cărbunelui în capacitatea energetică scade de la 26% în 2018, la doar 3% în 2027, în timp ce solarul și eolianul cresc la 40%. De asemenea, România adaugă 10GW în capacitate din solar și eolian, cu o investiție de 8,5 miliarde de EURO.

- PNIESC al României preconizează o capacitate instalată de doar 6GW din regenerabil pentru următoarea decadă, alături de o nouă unitate nucleară. Acest scenariu care presupune o investiție mai mare și implică o scădere a emisiilor

de numai 65% pentru intervalul 2018 - 2030, față de 71% conform scenariului costului cel mai scăzut. Deci costă mai mult și are efecte mai mici.

Raportul celor de la SE3T.net¹² arată de asemenea că: “ Principala concluzie a studiului este că pentru a oferi predictibilitate procesului de eliminare a cărbunelui și a implicațiilor sale asupra sistemului energetic și a economiei în ansamblu, România trebuie să dezvolte și să implementeze o strategie de eliminare a cărbunelui. Strategia ar trebui să includă un calendar pentru închiderea minelor și retragerea termocentralelor, precum și instalarea noilor capacități regenerabile, dar și alte măsuri necesare pentru susținerea sistemului energetic. Strategia trebuie să identifice soluții și măsuri pentru o tranziție justă, precum și să propună opțiuni viabile de finanțare.”

Conform celui mai recent raport Ember¹³ în interiorul statelor europene a fost produsă în primul semestru din 2020, pentru prima dată,

¹¹ <https://data.bloomberglp.com/professional/sites/24/BNEF-white-paper-EU-coal-transition-Final-6-July.pdf>

¹² https://www.se3t.net/pdf/SEE-Coal-Exit_WEB.pdf

¹³ <https://ember-climate.org/project/renewables-beat-fossil-fuels/>

mai multă energie verde, din surse regenerabile, decât energie din arderea combustibililor fosili (40% vs 34%).

Investițiile necesare regiunilor miniere nu sunt identificate în mod detaliat, neavând calendare specifice de implementare, dat fiind faptul că Planul de Tranziție Justă dedicat județului Hunedoara nu este încă finalizat. Nu sunt precizate în mod detaliat nici investițiile necesare pentru digitalizarea sectoarelor economice.

Pentru accesarea Fondului Pentru Tranziție Justă, regiunile cu o amprentă de carbon crescută trebuie să întocmească Planuri Teritoriale de Tranziție Justă. Aceste planuri trebuie să exprime dorința regiunilor de decarbonizare alături de un set de proiecte de investiții sustenabile. În același timp, ele trebuie să asigure și o structură de guvernanta a tranziției.

Acordarea acestor finanțări este condiționată

și doar anumite domenii vor fi finanțate printre care amintim: activități de cercetare și inovare cu focus pe stimularea transferului de tehnologii avansate; implementarea tehnologiei și infrastructurii pentru energie verde și accesibilă, pentru reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră, pentru eficiență energetică și pentru energie regenerabilă; digitalizare și conectare digitală; regenerarea și decontaminarea siturilor, refacerea terenurilor; economie circulară care să includă prevenirea risipei, reducerea consumului, eficientizarea resurselor aplicarea principiului refolosește, repară, reciclează; îmbunătățirea pregătirii profesionale și a recalificării profesionale a muncitorilor pentru piața muncii și a IMM-urilor; asistență tehnică. Fondul pentru tranziție justă nu va susține activități din zona energiei nucleare, a producerii, procesării și vânzării de produse din tutun; nu susține investiții în producerea, procesarea, distribuția și depozitarea combustibililor fosili.

ANALIZA MĂSURILOR DE ENERGIE

1. Energie verde - eolian, solar, hidro:

a. 2x300 MW eolian onshore și offshore e foarte puțin. Așa cum reiese și din studiul citat anterior, statul ar trebui să investească susținut în regenerabil și să sprijine prin reglementări corecte investițiile private în regenerabile în România.

b. Nu este nimic concret despre fotovoltaic, deși România are potențial mare. De exemplu, acum cateva luni, guvernul vehicula un program de PV pe hoteluri¹⁴ pe care l-a îngropat deja.

Ca parte a planului de restructurare al CEO sunt prevăzute 4 parcuri fotovoltaice cu un total de 310 MW, dar și așa suntem mult sub potențial și departe de necesarul pentru a renunța la arderea inutil de costisitoare și dezastruoasă pentru oameni și mediu a combustibililor fosili¹⁵.

c. Nimic (bun) despre prosumatori; sunt abia câteva sute la nivel național, iar aceștia din fonduri proprii. În secțiunea de mediu a PNIRE este menționat programul Casa Verde Fotovoltaic, însă în realitate acesta trenează de 1.5 ani și până în momentul actual nu s-a instalat niciun panou.

d. Se menționează finalizarea unor capacități hidroelectrice care ridică probleme majore de mediu (e.g. Bumbesti Livezeni, Răstolița). Nu se menționează încurajarea re tehnologizării în sensul „înverzirii” centralelor existente în

locul construirii de noi hidrocentrale - soluții de tip win-win ce ar putea îmbunătăți atât performanțele energetice și economice, cât și condițiile de conservare a biodiversității (ex. pasaje funcționale pentru pești, înlocuirea tehnologiilor existente cu tehnologii mai prietenoase cu mediul, în special ihtiofauna, asigurarea permanentă a debitelor ecologice etc.). Strategia UE privind Biodiversitatea 2030 stabilește un obiectiv important de renaturare a râurilor afectate (25000 km), precum și obligația pentru Statele Membre de a revizui autorizațiile de gospodărire a apelor pentru a restabili debitele ecologice ale râurilor.

2. Gaz

Gazul este tot un combustibil fosil, ceea ce înseamnă că orice nouă investiție nu face altceva decât să blocheze sau să întârzie tranziția energetică. Atingerea țintei de neutralitate climatică a UE pentru 2050, care este obiectivul central al Pactului Verde European, face din gaz o investiție care nu se amortizează. Nu întâmplător Banca Europeană de Investiții a decis ca până la finalul anului 2021 să nu mai finanțeze industria fosilă, inclusiv termocentralele care funcționează pe arderea gazului.

a. centrale pe gaz - sunt considerate inevitabile, de tranziție, dar nu fac altceva decât să fie investiții pierzătoare.

¹⁴ <https://e-nergia.ro/program-guvernamental-de-instalare-de-panouri-fotovoltaice-la-hoteluri-pe-banii-statului/>

¹⁵ În plus în PNIRE lipsește orizontul de timp. Dacă e să ne ghidăm după NECP și dacă ne uităm și în analiza Bloomberg ar rezulta următoarele: “Romania’s NECP expects 6GW of new renewables to come online over the next decade, in addition to a new nuclear unit. The NECP scenario and the least-cost scenario (Bloomberg study scenario) add similar amounts of new onshore wind capacity, but the least-cost scenario adds significantly more PV, both small-scale and utility-scale (Figure 41). Romania has favourable conditions for solar power, and a scheme for supporting rooftop solar was launched in 2019. With continued policy support, it is possible for the country to achieve the high solar deployment of the least-cost scenario. The NECP scenario adds new hydro and gas capacity, whilst seeing less coal retirements.” - pg. 34 din raport.

b. Fabrica de metanol înseamnă tot fosil, pentru că metanolul se obține din gaz¹⁶.

3. **Cărbune:** planul de restructurare pentru CEO 2020-2025 de 7.2 mld. lei este necesar, dar acest plan ar trebui să fie făcut public și să meargă în direcția unei decarbonări reale și cu o tranziție echitabilă pentru cei afectați. Lipsește în continuare o strategie pentru renunțarea treptată la cărbune. Strategia ar trebui să includă un calendar pentru închiderea tuturor minelor și termocentralelor pe bază de cărbune (nu mai târziu de 2030) și un calendar pentru instalarea de noi capacități RES și alte măsuri care să susțină sistemul energetic național.

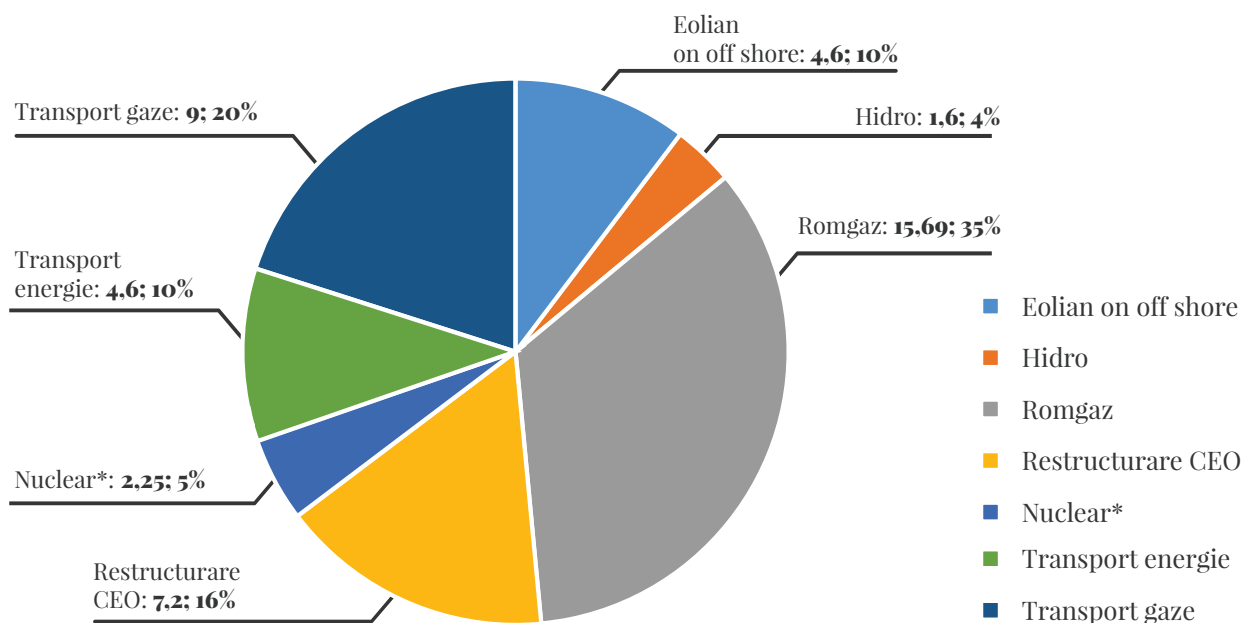
4. **Nuclear:** sunt prevăzute încă o unitate la Cernavodă până în 2030 și prelungirea duratei de

operare a Unității 1 cu 30 de ani. Retehnologizare pentru Unitatea 1 va trebui să se facă, măcar din motive de siguranță, dar în privința unității noi nu știm de unde vor veni banii, așadar e foarte probabil să nu se întâmple.

5. **Creșterea capacității liniilor de transport electrice și de interconexiune transfrontalieră** sunt ambele necesare, mai ales interconectarea ca este una dintre țintele UE.

Dacă analizăm modul în care sunt direcționate investițiile, vedem imediat că nu avem de-a face cu un plan de investiții direcționat către o tranziție energetică, ci de unul care perpetuează dependența de fosil în răspăr cu țintele climatice și Pactul Ecologic European.

Sector investiție	Mld lei	Mld euro
Eolian on off shore	4,6	
Hidro	1,6	
Romgaz	15,69	
Restructurare CEO	7,2	
Nuclear*	2,25	
Transport energie	4,6	
Transport gaze	9	
2 reactoare noi		4
Retehnologizare		800

¹⁶ https://www.economica.net/romgaz-renun-a-la-ideea-unui-combinat-chimic-nou-care-ar-costa-2-5-miliarde-euro-i-ar-investi-intr-o-fabrica-noua-de-metanol-de-300-milioane_178351.html

SECTOR TRANSPORT

INFRASTRUCTURA RUTIERĂ

- Niciunul dintre obiectivele generale (și mai ales OB. 4 – Implementarea unei metodologii multicriteriale, care să stea la baza prioritizării proiectelor de infrastructură) nu face referire la conformitatea cu cerințele de mediu și asigurarea conectivității ecologice.

INFRASTRUCTURA NAVALĂ

- Sunt programate investiții pentru asigurarea condițiilor optime de navigație pe Dunăre, pe tot tronsonul românesc, și vizează lucrări de dragaj de exploatare, consolidări și alte investiții pentru asigurarea navigației pe tot parcursul Dunării, pe tot timpul anului. În prezent, proiectele care sunt în curs de implementare și care vor primi mai departe finanțare au un impact de mediu ridicat, în special în ceea ce privește migrația sturionilor și a altor specii de pești.

SECTOR TURISM

- Nu se menționează oportunitatea investițiilor în ecoturism (ex. infrastructură de vizitare, centre de vizitare, locuri de campare, puncte de observare, trasee turistice, servicii de agrement cu impact redus asupra mediului etc.), cât și în educarea/formarea întreprinderilor/operatorilor din turism (ghizi, lucrători în domeniul ospitalier, specialiști în managementul destinațiilor de

ecoturism etc.). Acestea sunt necesare pentru a lărgi și îmbunătăți gama de servicii în turismul prietenos cu mediul, cum este ecoturismul. Investițiile în ecoturism contribuie la dezvoltarea socio-economică a comunităților rurale, la crearea și susținerea unor rețele antreprenoriale locale verzi și la conservarea capitalului natural.

LINII ROȘII

Este important ca banii contribuabililor să fie folosiți pentru a finanța o recuperare verde și echitabilă, nu poluatorii. De aceea este util să menționăm explicit ce activități nu ar trebui să fie susținute prin pachetul de măsuri post COVID.

1. Investiții legate de producerea, procesarea, distribuția și depozitarea de combustibili fosili. (Art. 5 JTF);
2. Dezafectarea, operarea, reabilitarea sau construcția de centrale nucleare (Annex V to InvestEU);
3. Hidrocentrale, cu excepția investițiilor pentru eficientizarea celor existente.
4. Biocombustibili din agricultură și alte tipuri de bioenergie nesustenabilă.
5. Investiții în depozitarea de deșuri în gropi de gunoi (Art. 6 ERDF);
6. Investiții în instalații de incinerare a deșeurilor, fie incineratoare dedicate, ori ardere în alte tipuri de instalații, precum fabricile de ciment.

7. Investiții în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin activitățile listate în Anexa I a Directivei 2003/87/EC a Parlamentului European și al Consiliului (Art. 6 ERDF);

8. Vehicule cu motoare cu combustie internă.

9. Creșterea capacității de transport aerian.

10. Extinderea autostrăzilor.

11. Vase cu motoare diesel sau GNL, cu excepția investițiilor în rețehnologizarea celor existente pentru îmbunătățirea substanțială a eficienței energetice și a emisiilor GES.

12. Infrastructură de transport pentru gaz fosil (GNL - gaz natural lichefiat / GNC - gaz natural comprimat);

13. Producătorii din industria chimică, cu excepția dezvoltării de produse chimice sigure și sustenabile;

14. Industria textilelor, cu excepția cazurilor în care sunt respectate criteriile stricte de sustenabilitate și drepturile omului.

15. Creșterea animalelor, cu excepția cazurilor în care se face organic și extensiv (<0.7 UVM/ha);

16. Activități care implică folosirea de animale vii pentru scopuri experimentale și de cercetare, atâta timp cât nu pot garanta respectarea Convenției Europene privind protecția animalelor vertebrate utilizate în scopuri experimentale, sau în alte scopuri științifice (Anexa V la InvestEU);

17. Exploatare forestieră, cu excepția cazurilor în care se asigură continuitatea acoperirii cu pădure și o administrare aproape de natură (close to nature);

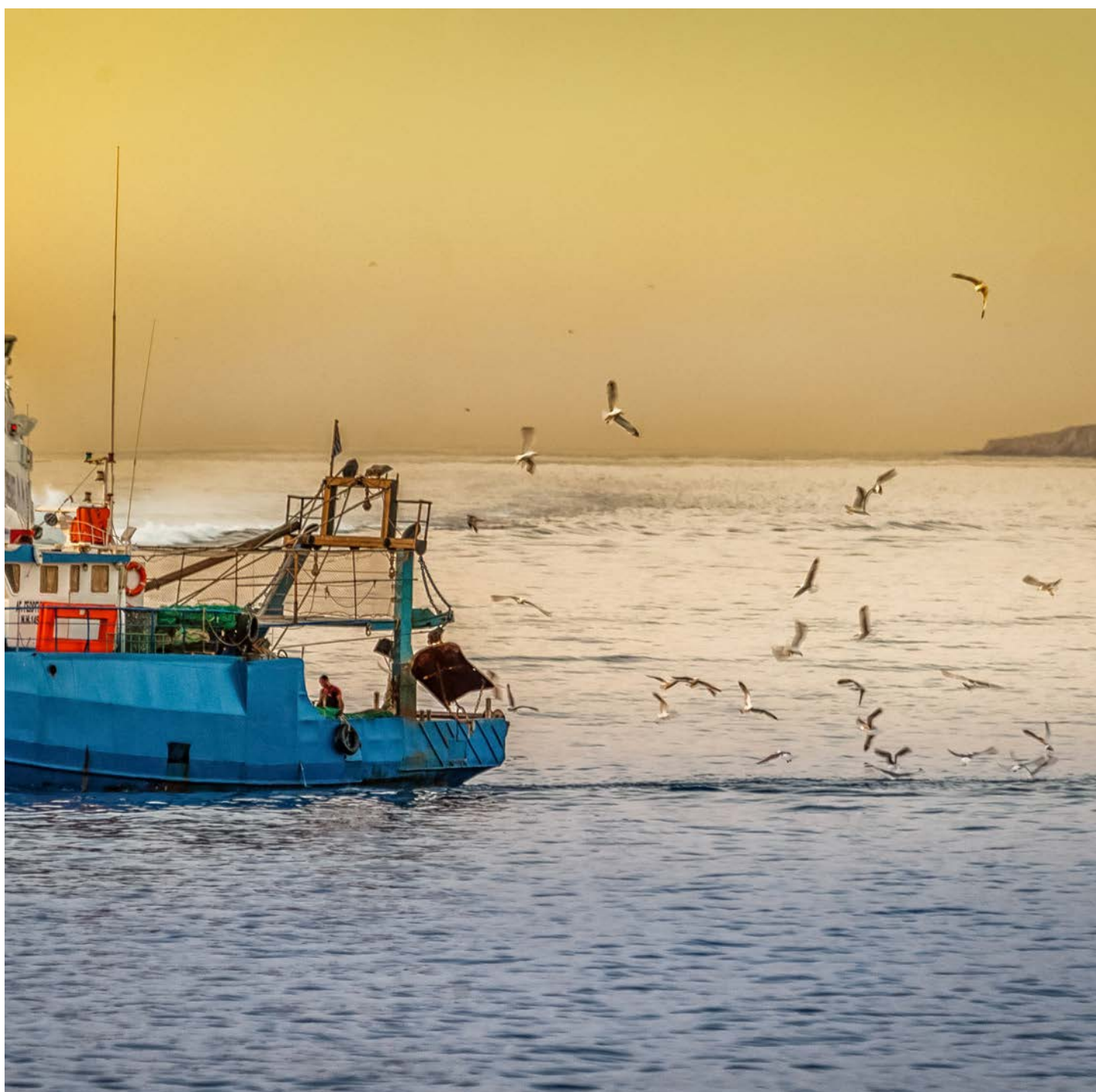
18. Pescuitul și procesarea peștelui, cu excepția cazurilor în care se efectuează cu vase sub 12 metri

lungime, în unități mici și cu respectarea Recoltei Maxime Sustenabile determinate științific;

19. Acvacultură și procesare, cu excepția zonelor umede semi-naturale mari, sau a circuitelor închise de recirculare ce folosesc exclusiv hrană vegetală.

20. Investiții ale companiilor înregistrate în lista UE a jurisdicțiilor fiscale necooperante (ECON opinion on JTF).

21. Investiții în companii care au un istoric în privința abuzurilor de mediu, a încălcării drepturilor muncitorilor și/sau ale omului, precum și corupție.

WWW.
MÂINE
SE DECIDE
AZI.RO

